

PATVIRTINTA
Kėdainių rajono savivaldybės tarybos
2024 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. 34

**KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

**KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2022 METŲ
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS ATASKAITA**

Parengė:
visuomenės sveikatos specialistė,
vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną,
Agnė Ruzgutė ir direktorė Danguolė Avižiuvienė

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	4
1.1. Socioekonominė situacija savivaldybėje	4
1.2. Sveikata savivaldybėje.....	5
2. KĖDAINIŲ RAJONO 2022 METŲ SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS	6
3. SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ	12
3.1. Išvengiamas mirtingumas	12
3.2. Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96)	14
3.3. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11).....	17
IŠVADOS	19
REKOMENDACIJOS	19
1 priedas.....	20

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Kėdainių rajono savivaldybėje vykdoma vadovaujantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai siejami su įgyvendinamais Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslais ir jų uždaviniais.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Ataskaitoje pateikti pagrindiniai savivaldybės gyventojų sveikatą atspindintys rodikliai, jų dinamika bei pateiktos rekomendacijos ir prioritetinės kryptys savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

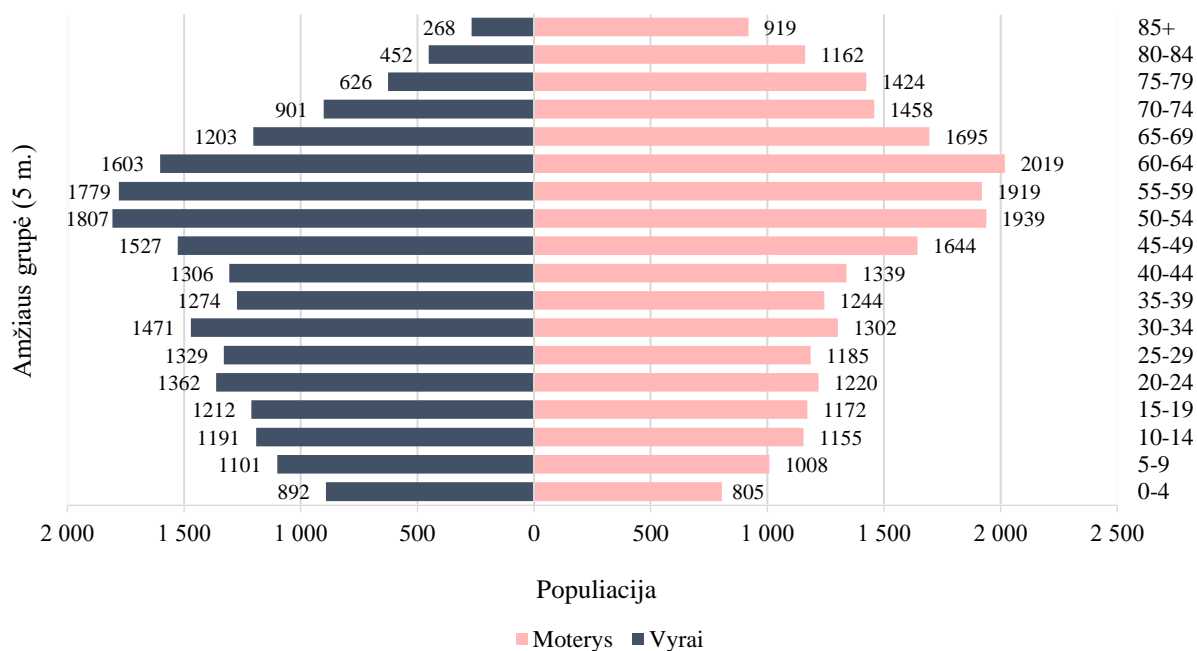
Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 m. ataskaitoje pateikiamas 51 rodiklis iš savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos sąrašo ir 25 savivaldybių suaugusių gyvensenos stebėsenos tyrimo rodikliai (1 priedas).

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais: Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema sveikstat.hi.lt.

1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

1.1. Socioekonominė situacija savivaldybėje

Visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, 2022 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje gyveno 45 913 gyventojų, iš jų 21 302 (46,4 proc.) vyrai ir 24 609 (53,6 proc.) moterys. Mieste gyveno 23 139 (50,4 proc.) gyventojai, kaime – 22 775 (49,6 proc.). Moterų ir vyrų populiacijos pasiskirstymas vyresnio (nuo 65–69 m.) amžiaus grupėse netolygus (1 pav.). Demografinės senatvės koeficientas (DMI)¹ metų pradžioje Kėdainių rajone siekė 164, iš jų vyrų – 108, moterų – 224.

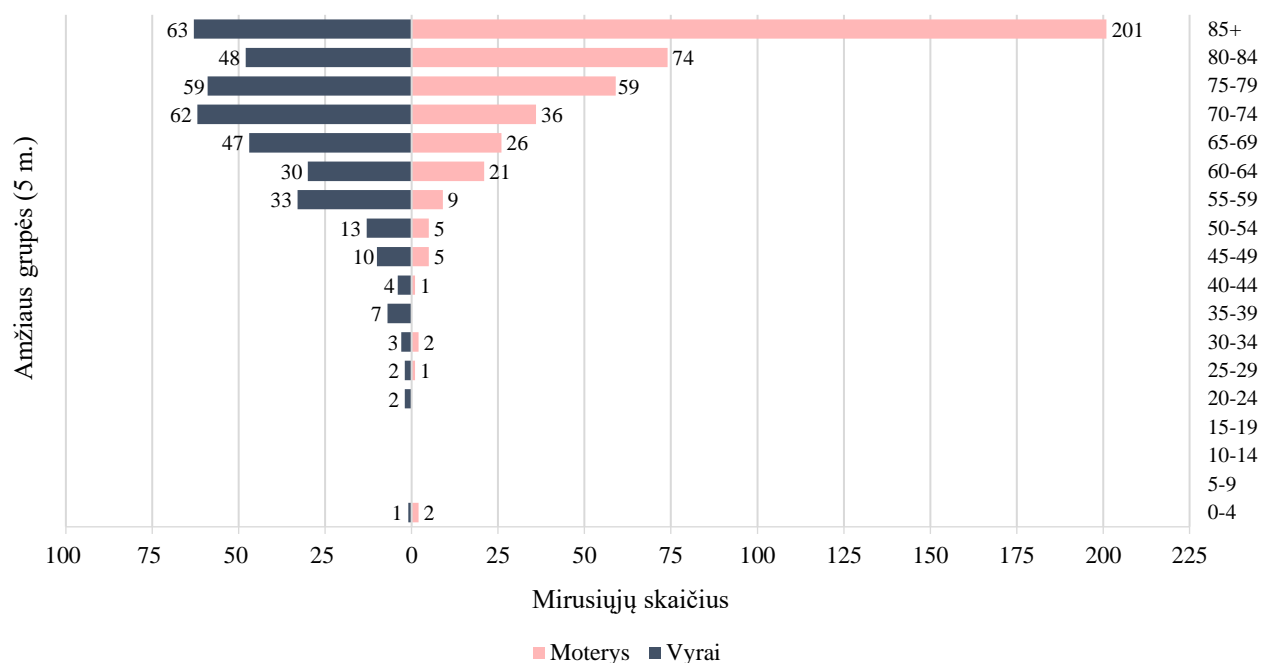
1 pav. Kėdainių rajono 2022 m. vyrų ir moterų populiacija penkmetinėse amžiaus grupėse
Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

2022 m. Kėdainių rajone gimė 314 kūdikių (2021 m. – 332). Tai mažiausias per pastaruosius penkerius metus fiksuotas gyvų gimusiųjų skaičius. Gimstamumo rodiklis rajone siekė 6,8/1000 gyv., kai Lietuvos vidurkis – 7,8/1000 gyv. Kėdainių rajone 2022 m. mirė 826 gyventojai (2021 m. – 950). Mirtingumo rodiklis rajone siekė 18/1000 gyv., kai Lietuvoje – 15,1/1000 gyv. Natūrali gyventojų kaita² 2022 m. išliko neigiama, t. y. minus 512. Kėdainių rajone vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pastaruosius trejus metus siekia 75 metus (Lietuvoje – 74). Skirtumas tarp vyrų ir moterų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės Kėdainių rajone ir Lietuvoje yra vienodas – 10 metų.

Per pastaruosius metus didžioji dalis mirusių asmenų priklausė 85+ m. amžiaus grupei, iš jų 63 vyrai ir 201 moteris (2 pav.). Skirtumas tarp vyrų ir moterų mirties atvejų skaičiaus šioje amžiaus grupėje buvo didžiausias.

¹ DMI – pagyvenusių (65 m. ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 m. amžiaus.

² Natūrali gyventojų kaita – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.

2 pav. 2022 m. Kėdainių rajono mirusiųjų skaičius pagal lytį
Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

Lyginant su praėjusių metų duomenimis, ilgalaikio nedarbo lygis Kėdainių rajone sumažėjo, t. y. 2021 m. 5,3 proc., 2022 m. 2,1 proc. Socialinės rizikos šeimų skaičius savivaldybėje išliko toks pat – 5/1000 gyv. Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius sumažėjo: 2021 m. 51,3/1000 moksleivių.; 2022 m. 44,5/1000 moksleivių., kai Lietuvos vidurkis – 60,3/1000 moksleivių.

1.2. Sveikata savivaldybėje

2022 m. bendrasis mirtingumo rodiklis Kėdainių rajone sumažėjo, tačiau daugiau nei 10 m. viršija Lietuvos vidurkį. Savivaldybėje išvengiama mirtingumas siekė 78 proc. Rajone sumažėjo ankstyvas mirtingumas.

Pastaraisiais metais savivaldybėje išaugo mirtingumas nuo infekcinių, piktybinių navikų ir kvėpavimo takų sistemos ligų. 2022 m. Kėdainių rajone sumažėjo mirtingumas nuo endokrininės, nervų, kraujotakos, virškinimo sistemos ir psichikos ligų, traumų ir COVID-19. Nepaisant to, rajone padidėjo ligotumas³ infekcinėmis, kraujo, psichikos ir elgesio sutrikimų, akių, ausų, odos, jungiamojo audinio, endokrininės, nervų, kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo ir urogenitalinės sistemos ligomis bei navikais.

³ Ligojumas – asmenų, kuriems užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų.

Kėdainių rajono savivaldybėje pagerėjo 2 m. vaikų tymų, endeminio parotito ir raudonukės skiepijimo apimtys bei mokinių (7–17 m.) kūno masės indekso rodikliai. 2022 m. padidėjo suaugusiųjų tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi krūties vėžio, gimdos kaklelio, storosios žarnos bei širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programoje.

2022 m., baigiantis COVID-19 pandemijai, Kėdainių rajone didėjo apsilankymų pas gydytojus skaičius, o ypač pas gydytojus specialistus (II lygio). Galima daryti prielaidą, jog, didėjant apsilankymų pas gydytojus skaičiui, buvo užregistruota daugiau ligų ar traumų iš atskirų ligų ar ligų grupių.

2. KĖDAINIŲ RAJONO 2022 METŲ SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašo apžvalgos tikslas – įvertinti esamą gyventojų sveikatos ir ją lemiančių veiksnių situaciją savivaldybėje, nustatant prioritėtines problemas ir sveikatos intervencijų / priemonių poreikį, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą bei mažinti sveikatos netolygumus.

Sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių reikšmės vertinamos taikant „šviesoforo“ principą. Apskaičiavus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, gautos reikšmės suskirstomos į 3 spalvines zonas – **žalia**, **raudoną** ir **geltoną** – iš kurių:

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją šalyje, priskiriamos savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei ir žymimos **žalia spalva**;
- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi prasčiausią situaciją šalyje, priskiriamos savivaldybių su prasčiausiais rodikliais grupei ir žymimos **raudona spalva**;
- likusių 36 savivaldybių rodiklių reikšmės interpretuojamos kaip atitinkančios Lietuvos vidurkį ir žymimos **geltona spalva**.

Vadovaujantis Kėdainių rajono 2022 m. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio (1 lentelė) duomenimis, atrinktos 3 pagrindinės rodiklių sąrašo reikšmės, atspindinčios probleminių sričių naujumą, aktualumą ir reikšmę visuomenės sveikatai.

1 lentelė. Kėdainių rajono savivaldybės 2022 m. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rodyklės atspindi savivaldybės rodiklio pokytį: (žalia spalva) – teigiamas;   (raudona spalva) – neigiamas; (gelsva spalva) – pokyčio nėra.

Rodiklio pavadinimas	Kėdainių rajonas			Lietuva			Santykis
	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	
1	2	3	4	5	6	7	8
Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. programos strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai							
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, metais	74,5	75		75,8	70,5	80,6	0,98
Išvengiamas mirtingumas, proc. (pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą)	78,0	251		74,2	56,0	85,8	1,05
1 tikslas – sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį							
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą							
Tyčinių susižalojimų (savižudybių) skaičius (X60-X84) 100 000 gyv.	21,8	10		18,6	6,7	48,8	1,17
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	21,0	10		18,0	6,4	47,0	1,17
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-84) 100 000 gyv.	30,5	14		39,2	0,0	75,6	0,78
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 moksl.	44,5	183		60,3	37,1	205,0	0,74
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos proc.	2,1	608		2,2	0,4	7,0	0,95
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.	0,2	10		18,1	-23,8	70,9	0,01
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu							
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	108,8	50		82,5	48,8	169,9	1,32
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	99,8	50		79,7	30,5	149,1	1,25
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksl.	382,6	2138		359,4	174,7	629,4	1,06
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.	26,5	1216		22,8	3,4	75,4	1,16
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	50,0	23		22,1	5,7	65,4	2,26
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (+ recidyvai)	54,4	25		25,6	5,7	74,7	2,13
2 tikslas – sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką							
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyv.	1,4	4		1,0	0,0	2,6	1,4
Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus gr. skaičius 10 000 gyv.	148,3	150		134,2	74,7	188,0	1,11
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	66,3	188		68,1	28,8	127,2	0,97
Nauji susirgimai žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.	24,8	114		33,2	0,0	62,6	0,75

Rodiklio pavadinimas	Kėdainių rajonas			Lietuva			Santykis
	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	
1	2	3	4	5	6	7	8
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį							
Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	0,0	0	-	4,1	0,0	22,4	0,0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	0,0	0	-	4,0	0,0	26,3	0,0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	13,1	6	↑	16,4	0,0	45,1	0,8
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	11,8	6	→	15,9	0,0	38,3	0,74
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių							
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	10,9	5	→	6,0	0,0	24,3	1,82
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	9,7	5	→	5,9	0,0	25,0	1,64
Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	2,2	1	↓	1,5	0,0	10,9	1,47
Pėsčiųjų stand. mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	2,2	1	↓	1,4	0,0	9,8	1,57
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyv.	3,9	18	↓	4,9	1,4	12,5	0,8
2.3. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą							
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis 1 kv. km	1272,8	1273	↑	876,7	33,0	35618,6	1,45
3 tikslas – formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą							
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą							
Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	6,5	3	↑	4,0	0,0	30,7	1,63
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	6,9	3	↑	4,0	0,0	32,1	1,73
Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	13,1	6	↓	22,8	0,0	53,8	0,57
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	12,6	6	↓	21,7	0,0	50,9	0,58
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	195,6	45955	→	201,0	69,7	378,0	0,97
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai 100 000 gyv.	265,6	45955	→	171,5	37,0	350,5	1,55
Nusikalstamos veikos susijusios, su narkotikais	54,4	54	↑	64,4	0,0	288,4	0,84
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius							
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn., amžiaus dalis proc. (2019 m.)	35	117	→	38,5	1,4	100	1,1
4 tikslas – užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius							
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais							
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) skaičius 1000 gyv.	18,5	846	↓	18,0	34,8	11,8	1,03
IH dėl cukrinio diabeto skaičius (18+ m.) skaičius 1000 gyv.	1,6	62	↓	1,8	3,5	0,0	0,89

Rodiklio pavadinimas	Kėdainių rajonas			Lietuva			Santykis
	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	
1	2	3	4	5	6	7	8
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą							
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	2,7	285	→	1,8	1,1	7,3	1,5
Šeimos gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyv.	7,2	33	→	7,7	3,1	15,1	0,93
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	12,1	554763	↑	9,3	6,5	12,1	1,3
Sergamumas vaistams atsparia tuberkuloze (A15-A19) (visi) 100 000 gyv.	2,2	1	↓	4,1	0,0	22,5	0,54
Sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv.	0,9	4	→	2,2	0,0	4,6	0,41
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą							
Kūdikių mirtingumas 1 000 gyvų gimusių	9,6	3	↑	3,0	0,0	31,6	3,2
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	92,7	265	→	86,1	66,7	100,0	1,08
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	94,2	323	→	89,8	81,8	100,0	1,05
Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų silantavimo programoje, proc.	9,5	342	↓	11,2	2,0	39,8	0,85
Vaikų (7–17 m.), neturinčių pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų dalis, proc.	28,0	1171	↑	23,6	7,2	33,4	1,19
Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius 1 000 15–17 m. moterų	4,2	3	↓	2,3	0,0	24,1	1,83
4.4. Sustiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę							
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	959,6	441	↑	794,7	450,3	1632,5	1,21
SMR nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	896,2	441	↑	785,2	606,5	1153,4	1,14
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	352,5	162	→	279,0	503,3	150,1	1,26
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	304,4	162	→	262,9	380,3	172,3	1,16
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	228,5	105	↑	191,9	96,3	605,9	1,19
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	211,7	105	↑	188,5	92,3	494,8	1,12
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	82,9	381	↑	72,6	27,5	106,2	1,14
Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	61,5	4640	→	57,6	21,5	77,1	1,07
Tikslinės populiacijos dalis proc., 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio vėžio programoje	53,7	5539	↓	54,7	32,2	71,1	0,98
Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	53,8	8778	↑	56,1	37,8	68,4	0,96
Tikslinės populiacijos dalis proc., dalyvavusi ŠKL programoje	46,4	4881	↑	49,6	30,6	66,3	0,94

Atsižvelgiant į Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei vadovaujantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:

Įgyvendinant **strateginį tikslą** – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai – tikėtina vidutinė gyvenimo trukmė buvo panaši kaip šalies, o išvengiamas mirtingumas viršijo Lietuvos vidurkį.

1.1. Uždavinio „**sumažinti skurdo lygį ir nedarbą**“ rodikliai ryškiai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio, o mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius buvo mažesnis nei Lietuvoje.

1.2. Uždavinio „**sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu**“ rodikliai daugeliu atveju yra geresni už Lietuvos vidurkį, išskyrus sergamumą tuberkulioze.

2.1. Uždavinio „**kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą**“ rodikliai, tokie kaip asmenų žuvusių darbe ir traumų dėl nukritimų 65+ m. amžiaus grupėje, išsiskiria viršydami Lietuvos vidurkį. Likusieji – atitinka šalies rodiklį.

2.2. Uždavinio „**kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį**“ rodikliai atitinka šalies vidurkį arba žymiai nesiskiria.

2.3. Uždavinio „**mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių**“ rodikliai daugeliu atveju viršija Lietuvos vidurkį, išskyrus – traumų dėl transporto įvykių skaičius.

2.4. Uždavinio „**mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą**“ rodiklis viršija Lietuvos vidurkį.

3.1. Uždavinio „**sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą**“ didžioji dalis rodiklių yra panašūs ar geresni už Lietuvos vidurkį. Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių Kėdainių rajone buvo didesnis nei Lietuvoje.

3.2. Uždavinio „**skatinti sveikos mitybos įpročius**“ rodiklis nesiskiria nuo Lietuvos.

4.1. Uždavinio „**užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais**“ rodikliai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio.

4.2. Uždavinio „**plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą**“ rodikliai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio.

4.3. Uždavinio „**pagerinti motinos ir vaiko sveikatą**“ rodikliai nesiskiria arba yra geresni už šalies vidurkį. Kūdikių mirtingumas ir paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius buvo didesnis nei Lietuvoje.

4.4. Uždavinio „**stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę**“ rodikliai ryškiai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio, o tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi krūties vėžio programoje,

buvo didesnė nei šalies lygmeniu. Savivaldybėje mirtingumas nuo piktybinių navikų ir sergamumas II tipo cukriniu diabetu viršijo Lietuvos vidurkį.

Vadovaujantis 1 lentelėje pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės ir Lietuvos vidurkio santykį, nustatyta, jog:

1. 10 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį – žaliaji zona:

- a) Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 moksleivių;
- b) Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų;
- c) SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų;
- d) Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- e) SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- f) Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai;
- g) Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui;
- h) 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.;
- i) Vaikų (7–17 m.), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų dalis, proc.;
- j) Tikslinės populiacijos dalis proc., 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje.

2. 17 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis – raudonoji zona:

- a) Išvengiamas mirtingumas, proc. (pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą);
- b) Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų;
- c) Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų (+ recidyvai);
- d) Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų;
- e) Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupės skaičius 10 000 gyventojų;
- f) Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų;
- g) SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų;
- h) Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų;
- i) Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų;
- j) Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km;
- k) Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- l) SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- m) Kūdikių mirtingumas 1 000 gyvų gimusių;
- n) Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1 000 15–17 m. moterų;
- o) Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų;
- p) SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų;

q) Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų.

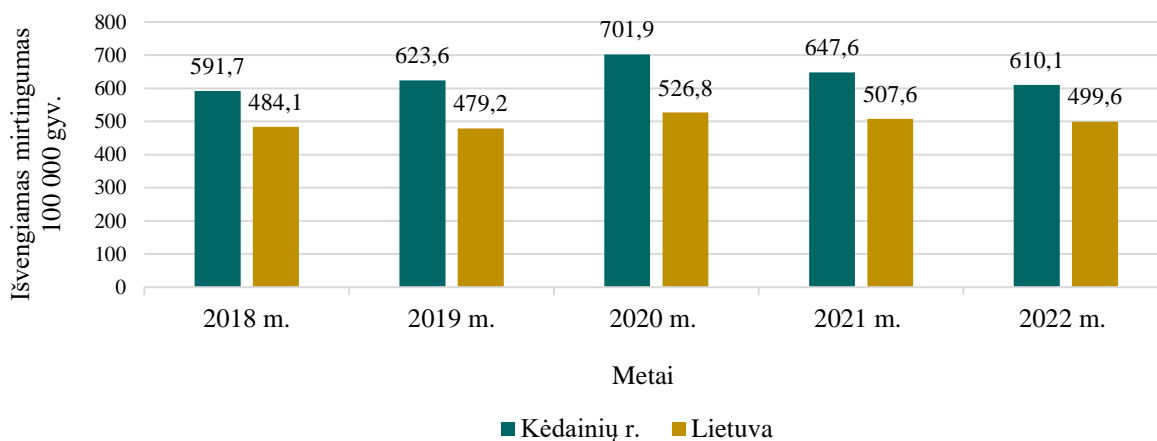
Likę 33 rodikliai atitiko Lietuvos vidurkį ir pateko į **geltonąją zoną**.

3. SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

3.1. Išvengiamas mirtingumas

Mirtingumas, nulemtas ligų (ar būklių), kurių galima išvengti taikant efektyvias prevencines, diagnostines ar gydymo priemones, vadinamas išvengiamu mirtingumu. Sveikatos statistikoje išvengiami atvejai standartizuojami arba išreiškiami procentais. Nuo 2022 m. išvengiamas mirtingumas vertinamas pagal jungtinį EBPO⁴ ir Eurostato jungtinį sąrašą. Rodiklis atspindi 0–74 m. amžiaus grupėje išvengiamų mirčių atvejus, t. y. ankstyvas mirtis

2022 m. duomenimis, Kėdainių rajone buvo fiksuotos 322 ankstyvos mirtis, iš kurių 78 proc. mirčių, arba 251 atvejo, buvo galima išvengti. Lyginant su praėjusiais metais, išvengiamas mirtingumas rajone išaugo daugiau nei 10 proc. Siekiant palyginti ir įvertinti išvengiamo mirtingumo tendencijas rajono ir nacionaliniu lygmeniu, rodiklis skaičiuojamas 100 000 gyventojų (3 pav.).

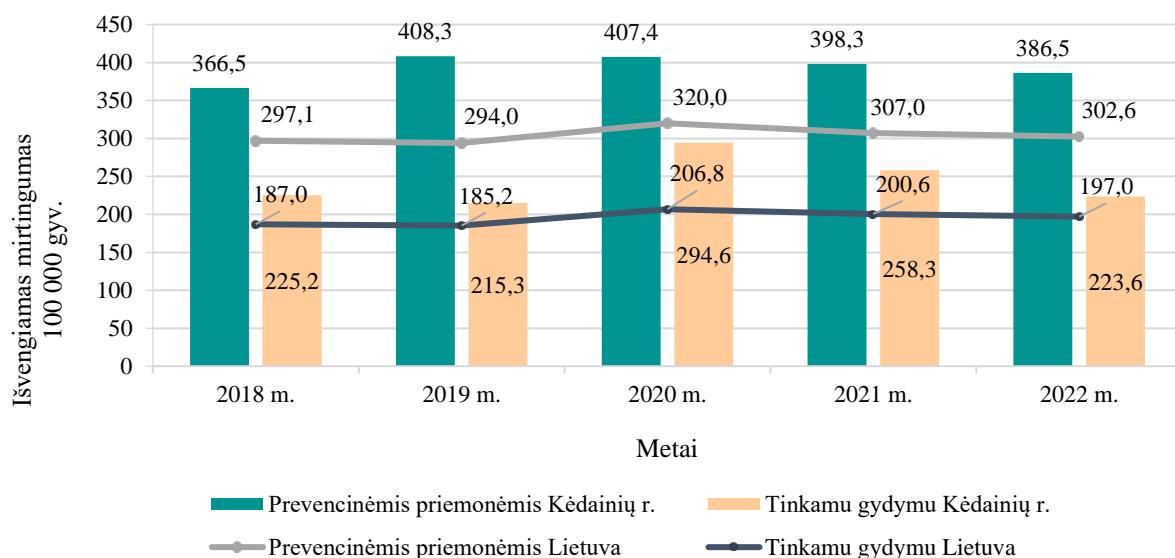
3 pav. Išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. 2018-2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Nors procentinė ankstyvų mirčių išraiška padidėjo, išvengiamo mirtingumo 100 000 gyv. pastarųjų trejų metų tendencija yra mažėjanti. Šiems rodikliams įtakos turi kintantis vidutinis gyventojų ir ankstyvų mirties atvejų skaičius. 2018–2022 m. laikotarpyje Kėdainių rajono išvengiamų ankstyvų mirčių rodiklis penkerius metus viršijo Lietuvos vidurkį.

Vertinant išvengiamo mirtingumo priežastis, būtina išanalizuoti prevencinių priemonių ir tinkamo gydymo įtaką ankstyvoms mirtims Kėdainių rajone. Nuo 2019 m. prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas rajone mažėjo, o 2022 m. buvo mažiausias per pastaruosius ketverius metus – 386,5/100 000 gyv. (4 pav.).

⁴ EBPO – ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija.

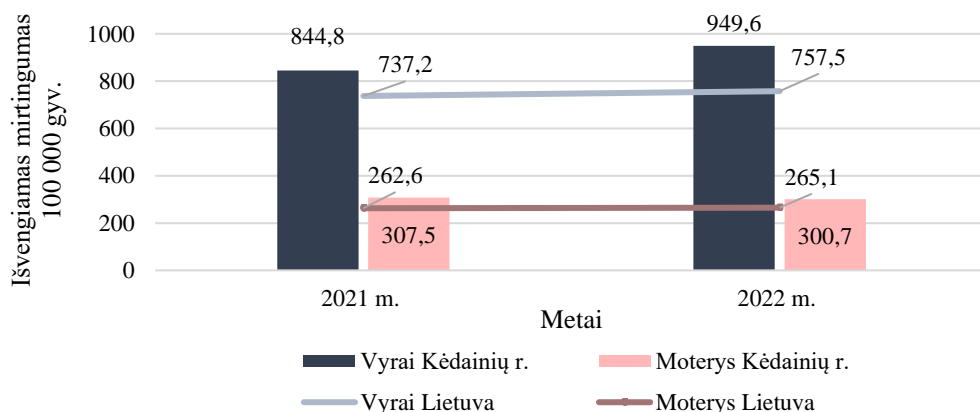

4 pav. Prevenčinėmis priemonėmis ir tinkamu gydymu išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Tinkamu gydymu išvengiamas mirtingumas Kėdainių rajone 2020 m. (COVID-19 pandemijos metu) buvo didžiausias – 294,6/100 000 gyv. Penkerių metų laikotarpiu preventinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas Kėdainių rajone vidutiniškai 1,3 karto viršija Lietuvos vidurkį, tinkamu gydymu – 1,2 karto.

Siekiant išanalizuoti rodiklio pasiskirstymą pagal lytį, būtina kontroliuoti iškraipiančius (pvz.: amžius, vyrų ir moterų santykis, tautiniai skirtumai ir pan.) veiksnius, t. y. standartizuoti. Vyrų bendras standartizuotas išvengiamas mirtingumas didesnis tiek Kėdainių rajone, tiek Lietuvoje, lyginant su moterų standartizuoto išvengiamo mirtingumo rodikliu (5 pav.).

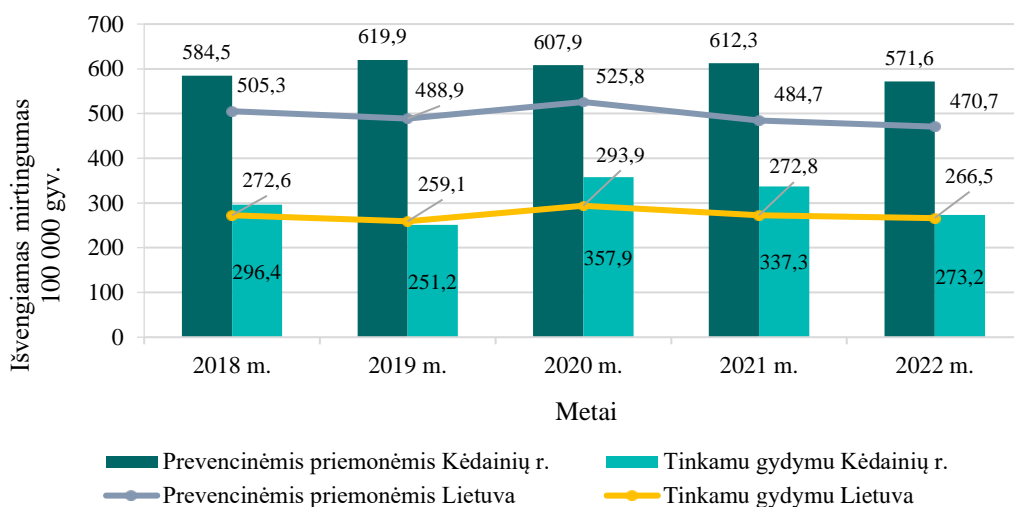

5 pav. Standartizuotas išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. pagal lytį 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Per pastaruosius dvejus metus vyrų išvengiamas mirtingumas padidėjo 104,8 ankstyvų mirčių atvejais 100 000 gyv., o moterų – 6,8. Tiek moterų, tiek vyrų išvengiamas mirtingumas viršija Lietuvos

vidurkį. Kėdainių rajono vyrų standartizuotas mirtingumas nuo išvengiamų mirties priežasčių, taikant prevencines ir tinkamo gydymo priemones, 2022 m. sumažėjo (6 pav.).

6 pav. Standartizuotas vyrų prevencinėmis priemonėmis ir tinkamu gydymu išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Prevenčinėmis priemonėmis vyrų išvengiamas mirtingumas buvo didžiausias 2019 m. (619,9/100 000 gyv.), o tinkamu gydymu 2020 m. (COVID-19 pandemijos metu) – 357,9/100 000 gyv. Penkerių metų laikotarpiu prevencinėmis priemonėmis vyrų išvengiamas mirtingumas Kėdainių rajone vidutiniškai 1,2 karto viršijo Lietuvos vidurkį, tinkamu gydymu – 1,1 karto.

3.2. Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96)

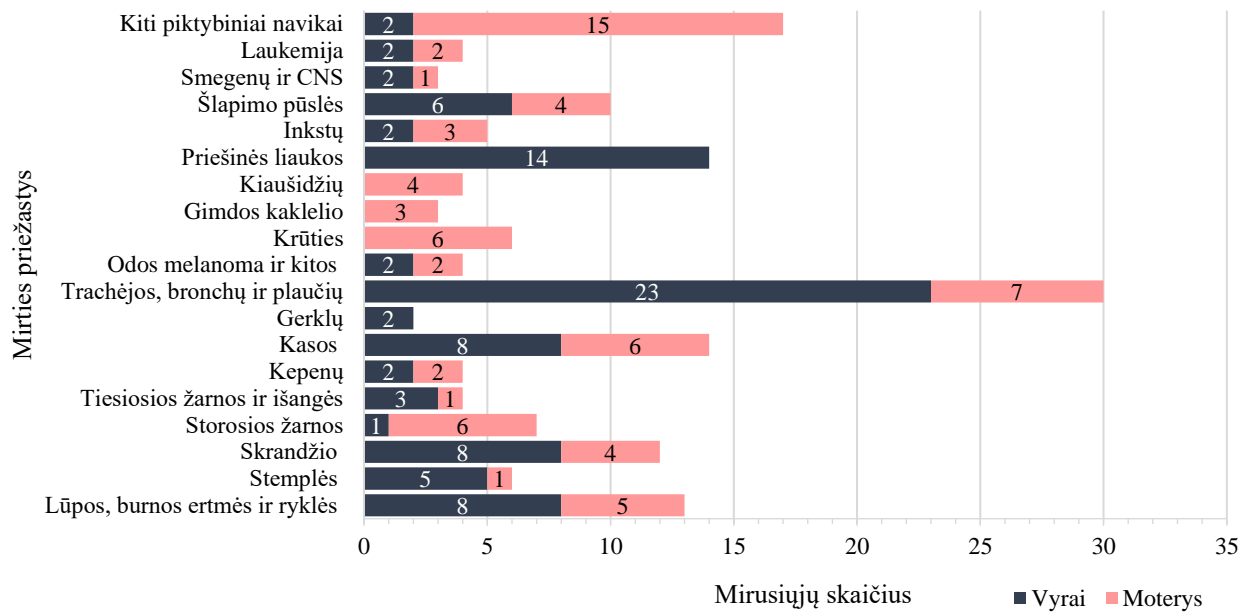
2022 m. duomenimis, Kėdainių rajone nuo piktybinių navikų mirė 162 asmenys, iš jų 90 vyrų ir 72 moterys. Mirusiųjų nuo piktybinių navikų skaičius sudarė 20 proc. bendro mirties atvejų skaičiaus. Didžioji dalis (17 proc.) mirusių asmenų priklausė 80–84 m. amžiaus grupei (2 lentelė).

2 lentelė. Mirusių nuo piktybinių navikų asmenų skaičius pagal amžiaus grupes 2022 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Kėdainių rajonas	Amžiaus grupė (5 m.)												
	30-34	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+
	1	1	4	4	14	22	21	20	25	27	15	7	1

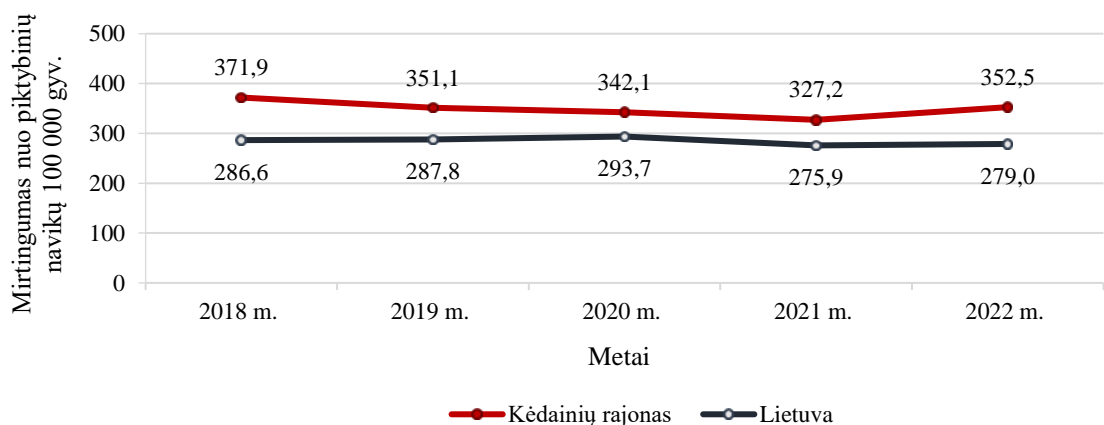
Jauniausias asmuo priklausė 30–34 m. amžiaus grupei, vyriausias – 95+ m. Kaimo gyvenamojoje vietovėje užfiksuota daugiau mirties atvejų nei mieste: 85 ir 77. Dažniausia mirties priežastis Kėdainių rajone – kvėpavimo ir krūtinės ląstos organų piktybiniai navikai (7 pav.).

7 pav. Mirčių nuo piktybinių navikų skaičius pagal priežastis ir lytį 2022 m. Kėdainių rajone
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Vyrų grupėje vyravo trachėjos, bronchų ir plaučių bei priešinės liaukos piktybiniai navikai, moterų – kiti nepatiksinti virškinimo, kaulų ir sąnarių, mezotelinių ir minkštųjų audinių, skydliaukės ir kitų vidaus liaukų sekrecijos piktybiniai navikai.

Siekiant palyginti ir įvertinti mirtingumo nuo piktybinių navikų tendencijas rajono ir nacionaliniu lygmeniu, rodiklis skaičiuojamas 100 000 gyv. (8 pav.).

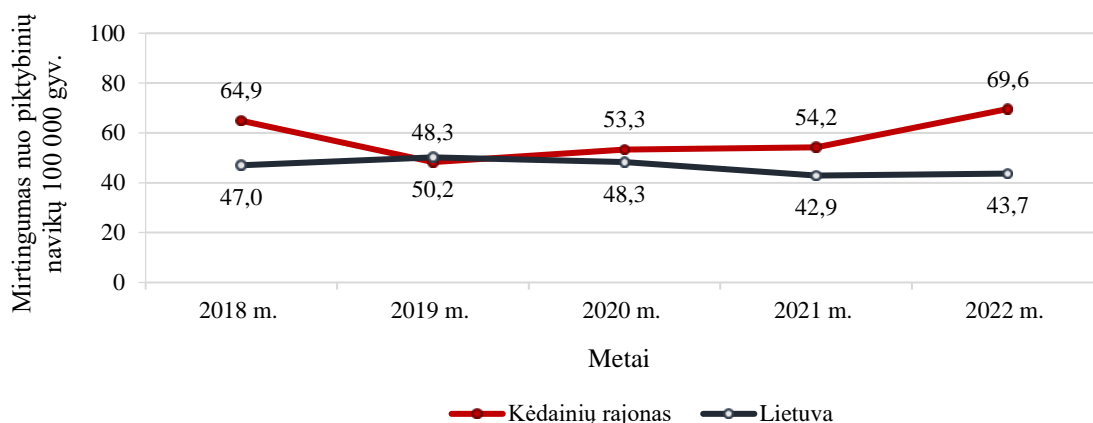

8 pav. Mirtingumas nuo piktybinių navikų 100 000 gyv. 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Nuo 2018 m. rodiklis mažėjo, o 2022 m. išaugo iki 352,5/100 000 gyv. Penkerius metus iš eilės Kėdainių rajono mirtingumas nuo piktybinių navikų viršija Lietuvos vidurkį. Praėjusius metais, vyrų mirtingumas nuo piktybinių navikų rajone siekė 421,7 atvejų 100 000 gyv., moterų 1,4 karto mažiau, t. y. 292,5/100 000 gyv.

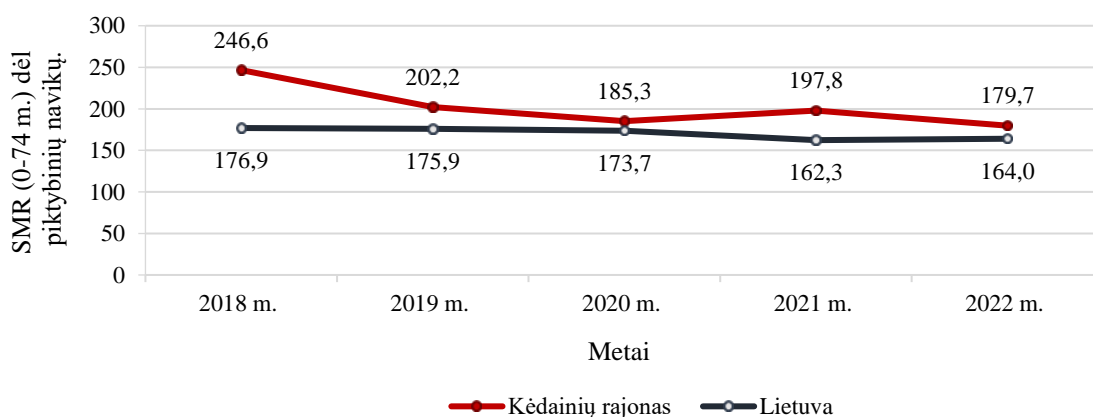
Kėdainių rajone 2022 m. mirčių nuo piktybinių navikų grupėje dažniausiai pasitaikė gerklų, trachėjos, bronchų ir plaučių vėžio atvejų, o ypač tarp vyrų. Mirtingumas nuo kvėpavimo takų piktybinių navikų praėjusiais metais padidėjo 22 proc. (9 pav.).

9 pav. Mirtingumas nuo kvėpavimo takų (gerklų, trachėjos, bronchų, plaučių) vėžio 100 000 gyv. 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Mažiausias mirtingumo nuo kvėpavimo takų piktybinių navikų rodiklis 100 000 gyv. fiksuotas 2019 m., o COVID-19 pandemijos metu ėmė didėti. 2022 m. mirtingumo rodiklis Kėdainių rajone buvo didžiausias per pastaruosius penkerius ir pasiekė 69,6 atvejo 100 000 gyv. Atsižvelgiant į tai, jog ankstyvos (iki 74 m.) mirtys sudarė 53 proc. visų mirčių nuo piktybinių navikų, standartizuoto mirtingumo rodiklio (SMR)⁵ ankstyvame amžiuje dėl piktybinių navikų tendencija mažėja (10 pav.).

10 pav. SMR (0-74 m.) dėl piktybinių navikų 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

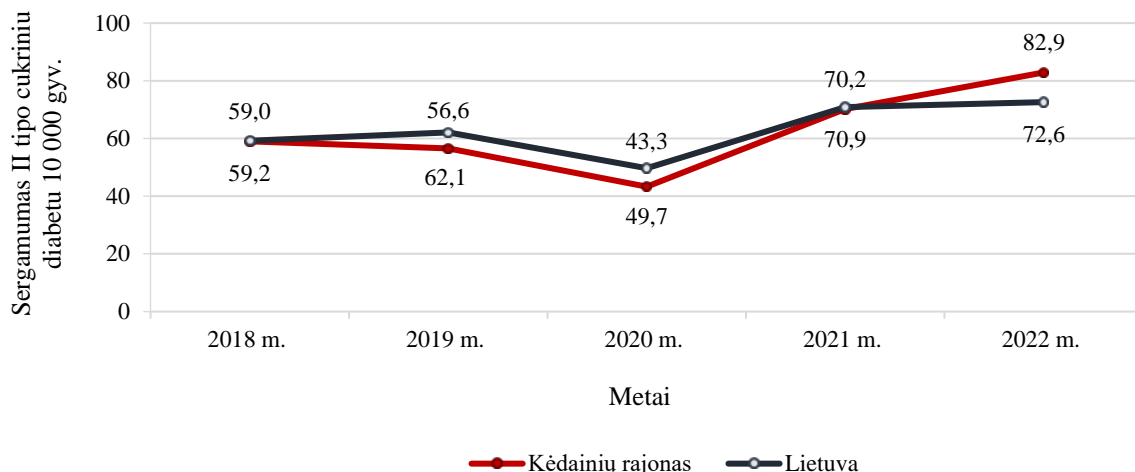
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

2022 m. tikėtinas ankstyvas SMR dėl piktybinių navikų buvo didesnis nei realus ankstyvų mirčių skaičius, t. y. prognozuota 180 atvejų, realiai užfiksuota – 87.

⁵ SMR – parodo, koks būtų nagrinėjamos populiacijos mirtingumas, jei mirtingumas amžiaus grupėse nesikeistų, o gyventojų skaičius amžiaus grupėse būtų proporcingas standartinės (Europos) populiacijos gyventojų skaičiui.

3.3. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11)

2022 m. Kėdainių rajone nustatytas 381 II tipo cukrinio diabeto ligos atvejis (2021 m. – 324). Tai reiškia, kad iš 120 Kėdainių rajono gyventojų II tipo cukriniu diabetu apytiksliai sirgo 1 asmuo. Pastaraisiais metais sergamumas II tipo cukriniu diabetu siekė 82,9 atvejus 10 000 gyv. (11 pav.)

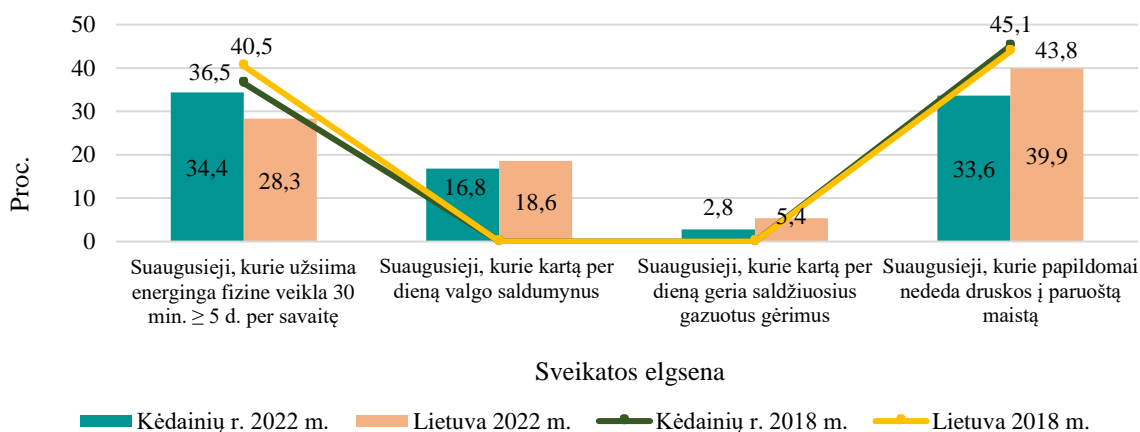
11 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyv. 2018–2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Iki 2020 m. II tipo cukrinio diabeto sergamumo tendencija Kėdainių rajone buvo mažėjanti, o 2022 m. išaugo daugiau nei 14 proc., lyginant su praėjusiais metais. 2019 m. rajonas pasiekė Lietuvos vidurkį, tačiau pastaraisiais metais jį viršijo.

II tipo cukrinis diabetas žinomas kaip nuo insulino nepriklausomas sveikatos sutrikimas, dažniausiai pasireiškiantis vyresniems nei 40 m. asmenims ar turintiems nutukimą. Taip pat, veiksniai, lemiantys didesnę riziką susirgti II tipo cukriniu diabetu, – netinkama mityba (per didelis lengvai virškinamų angliavandenių ir sočiųjų riebalų rūgščių vartojimas), fizinio aktyvumo stoka, nesaikingas alkoholio vartojimas, rūkymas ir kt.

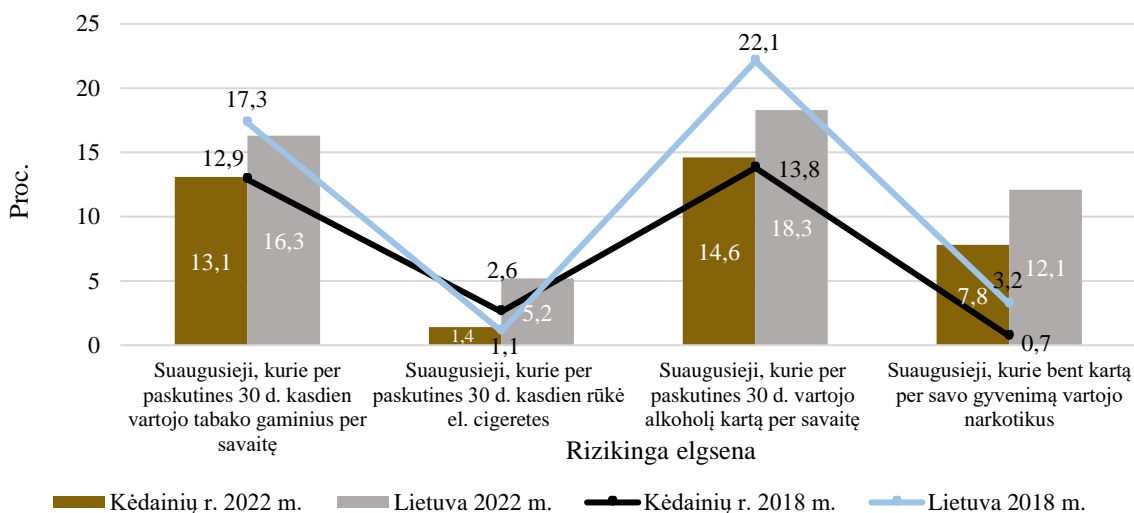
Analizuojant rizikos veiksnių paplitimą Kėdainių rajone, būtina vadovautis 2022 m. Lietuvos suaugusiųjų gyvensenos tyrimo rezultatais (12 pav.). Tyrimo duomenimis, daugiau nei trečdalis (34,4 proc.) Kėdainių rajono gyventojų ≥ 5 d. per savaitę užsiėmė energinga fizine veikla, tačiau 2 proc. mažiau nei 2018 m. Kartą per dieną saldumynus valgė 16,8 proc. gyventojų, o saldžiuosius gėrimus gėrė 2,8 proc. Pastarųjų rodiklių, kurie buvo analizuojami tik 2022 m. gyvensenos tyrime, procentinės reikšmės geresnės už Lietuvos vidurkį. 33,6 proc. rajono gyventojų papildomai nedėjo druskos į paruoštą maistą, 2018 m. – 45,1 proc.

12 pav. Sveikatos elgsenos (fizinio aktyvumo ir mitybos įpročių) paplitimas 2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centras

2022 m. atliktas gyvensenos tyrimas taip pat atskleidė Kėdainių rajono gyventojų rizikingos elgsenos, įskaitant tabaką, el. cigaretes, alkoholį ir narkotikus, rezultatus (13 pav.).

13 pav. Rizikingos elgsenos (tabako, el. cigarečių, alkoholio ir narkotikų vartojimo) paplitimas 2022 m. Kėdainių rajone ir Lietuvoje (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centras

Kasdien tabako gaminius per pastarąjį mėnesį 2022 m. Kėdainių rajone vartojo 13,1 proc. gyventojų, mažesnė dalis el. cigaretes – 1,4 proc. Alkoholį per paskutines 30 d. kartą per savaitę vartojo 14,6 proc. gyventojų. Beveik 8 proc. rajono gyventojų buvo išbandę narkotines medžiagas. Pastarųjų rizikingos elgsenos rodiklių procentinės reikšmės yra geresnės nei šalies vidurkis, tačiau, lyginant su 2018 m. duomenimis, tabako, alkoholio ir narkotikų vartojimo paplitimas Kėdainių rajone padidėjo.

IŠVADOS

1. Kėdainių rajone fiksuota 10 proc. daugiau ankstyvos mirties atvejų nei 2021 m. Išvengiamo mirtingumo tendencija rajone mažėjo, rodiklis penkerius metus viršija šalies vidurkį. Prevencinėmis priemonėmis išvengiamas vyrų mirtingumas 1,2 karto didesnis nei Lietuvoje.
2. 2022 m. mirtingumas nuo piktybinių navikų padidėjo. Vyrai, dažniau nei moterys, mirė nuo kvėpavimo takų vėžio. Mirtingumas nuo gerklų, trachėjos, bronchų ir plaučių piktybinių navikų 2022 m. išaugo daugiau nei 20 proc. Daugiau nei pusė rajono mirties atvejų buvo 0–74 m. amžiaus grupėje.
3. 2022 m. sergamumas II tipo cukriniu diabetu, kuris glaudžiai siejamas su gyvenamosios įpročiais, padidėjo. Kėdainių rajono suaugusiųjų gyvenamosios rodiklių reikšmės buvo geresnės už šalies vidurkį. Nepaisant to, 2022 m. mažesnė gyventojų dalis išliko fiziškai aktyvi, papildomai nedėjo druskos į paruoštą maistą, tačiau didesnė dalis vartojo tabaką, alkoholį ir išbandė narkotines medžiagas.

REKOMENDACIJOS

Kėdainių rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

- Vykdyti lėtinių ligų prevencijos programas, orientuotas ir į jaunesnio amžiaus tikslinę grupę ir ankstyvosios diagnostikos priemones;
- Didinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą;
- Skatinti pacientus, o ypač vyrus, dalyvauti lėtinių neinfekcinių ligų (LNL) prevencijos programose;
- Efektyviau taikyti pacientų informavimo, dalyvauti LNL prevencijoje, priemones.
- Užtikrinti kokybišką ir savalaikį II tipo cukrinio diabeto rizikos įvertinimą ir ligos diagnozavimą;
- Tobulinti darbuotojų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas II tipo cukrinio diabeto ir LNL prevencijos srityje, profesinę kvalifikaciją;
- Gerinti asmens ir visuomenės sveikatos (VS) priežiūros sektoriaus bendradarbiavimo galimybes.

Kėdainių rajono savivaldybei:

- Skirti lėšų ligų prevencijos programoms, skatinant plėsti jaunesnio amžiaus asmenų tikslinę grupę, ankstyvosios diagnostikos galimybes ir didinant medikų profesinę kvalifikaciją;

Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- Didinti gyventojų informuotumą apie LNL prevencijos programas, sveiką gyvenimą, rizikos veiksnius ir lėtines ligas, taikant pirminės profilaktikos priemones;
- Inicijuoti aktyvaus laisvalaikio ir sveikos gyvenamosios viešus renginius, prevencines ir socialines akcijas, rizikos veiksnių mažinimo programas Kėdainių rajono gyventojams.
- Didinti VS priežiūros paslaugų prieinamumą kaimo gyventojams ir vyrų tikslinei grupei;
- Formuoti sveikos gyvenamosios įgūdžius rajono ugdymo įstaigų bendruomenėse.

**3 lentelė. 2022 m. suaugusių gyvensenos stebėsenos tyrimo rezultatų pasiskirstymas (proc.)
Kėdainių rajone (N=426) ir Lietuvoje (N=25 449)**

Eil. Nr.	Rodiklis	Kėdainių r. rodiklis	Lietuvos rodiklis
Gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas			
1.	Suaugusiųjų dalis, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą	70,5	69,5
2.	Suaugusiųjų dalis, kurie savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą	58,8	62,4
3.	Suaugusiųjų dalis, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi	56,8	59,9
4.	Suaugusiųjų dalis, kurie neturi nė vieno artimo žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti susidūrus su sunkiomis asmeninėmis problemomis	2,8	5,8
5.	Suaugusiųjų dalis, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau	23,5	28,9
6.	Suaugusiųjų dalis, kurie turi ilgalaikių sveikatos problemų	46,9	36,9
7.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutinius 12 mėn. bandė keisti savo gyvenimą, bet nepakeitė	61,9	64,8
Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai)			
8.	Suaugusiųjų dalis, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 d. ir daugiau per savaitę	34,4	28,3
9.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius	34,5	36,6
10.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves	39,2	46,1
11.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus	16,8	18,6
12.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus	2,8	5,4
13.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per dieną geria energinius gėrimus	0,0	1,8
14.	Suaugusiųjų dalis, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą	33,6	39,9
Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas			
15.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutines 30 d. kasdien vartojo tabako gaminius	13,1	16,3
16.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutinius 12 mėn. kasdien vartojo tabako gaminius	12,8	15,9
17.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutines 30 d. kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui	1,4	5,2
18.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutinius 12 mėn. kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui	1,4	4,9
Alkoholio ir narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas			
19.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutines 30 d. kasdien vartojo alkoholinius gėrimus	1,9	1,4
20.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutines 30 d. vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau	14,6	21,8
21.	Suaugusiųjų dalis, kurie per paskutinius 12 mėn. vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau	13,6	18,3
22.	Suaugusiųjų dalis, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo	7,8	12,0
Saugumas kelyje			
23.	Suaugusiųjų dalis, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus	38,3	32,8
24.	Suaugusiųjų dalis, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu	96,0	91,2
25.	Suaugusiųjų dalis, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu	3,9	10,2